2.1.1.2. Önerme

Doğru veya yanlış bir yargı bildiren cümlelere **önerme** denir. Yargı biçimi olarak önerme, kavrama başka bir kavram yüklemek ya da bir kavramı başka bir kavram altında sınıflandırmaktır. Örneğin "İnsan akıllı bir canlıdır." yargısında insan, akıllı ve canlı sınıfı içinde konumlandırılmaktadır.

Önerme, sadece yargı bildiren cümlelerden oluşur. Dolayısıyla her cümle önerme olamaz. "Kalem mavidir." cümlesi yargı bildirdiği için aynı zamanda önermedir. İstek, emir, soru ve ünlem yapısında kurulan cümleler ise önerme değildir. Bunlar, bir konu üzerine yargı bildirmeyen ifadelerdir. Bununla birlikte istatistiki önermeler anlam olarak "olasılık" bildirir şekilde kurulmaktadır.

Önermeler; yargının niceliği bakımından tekil, tikel ve tümel olarak üçe ayrılır. Tekil önermede bulunan yargı tek bir özneyi, tikel önermede bulunan yargı birden fazla özneyi ilgilendirir. Tümel önermede ise yargı, konusu olduğu bütün özneleri içerir.

Örnekler

Ali ölümlüdür. (Tekil)
Bazı insanlar gözlüklüdür. (Tikel)
Bütün ağaçlar bitkidir. (Tümel)

Uygulama

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Önerme olup olmadıklarını nedenleriyle birlikte örnekteki gibi karşısına yazınız.

ÖRNEK İFADELER	NEDEN?
Dışarı çık ve kapıyı kapat!	*Önerme değildir.* *Çünkü yargı içermez.*
Kitabı uzatır mısın?	Önerme değildir Yargı değil istek belirtir.
Bütün darbeler demokrasiye zarar verir.	Önermedir. Çünkü yargı belirtir.
Umarım bu cümle önerme olur.	Önerme değildir. İstek cümlesi